

gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. pošiljanje po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 16. avgusta 1882.

Obseg: Še eno ajdi na hvalo. — Slavnim županstvom na Kranjskem v prevdarek. — O novi obrtnijski postavi. (Konec.) — Spomini na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881. (Dalje.) — Triletnica Taaffejeve vlade. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Še eno ajdi na hvalo.

(d. π.)

Hitro rasteĉa in zeló pernata ajda posebno, ako je precěj gosto sejana, tako popolno pokrije vso njivo, da poleg nje nima prostora druga rastlina in tudi plevel ne. Te ajdine lastnosti napotile so veĉe gospodarje, poskušati z ajdo preganjati pernico, najtrdovatniši plevel, in kakor sledeĉa skušnja priĉa, z dobrim vspehom.

Oskrbnik Wischin, ki je imel v Podoliji oskrbovati dve grajšĉini s 6400 orali polja, kjer se je za žganje špirta pridelovalo najveĉ krompirja in turšice, našel je tam tretjino polja tako prerašĉenega s pernico, da je bilo skoraj vse obdelovanje brez vspeha. — Poskusi tedaj z ajdo zoper pernico in vsejal je 12. maja na 180 oralov plitvo zoranih njiv prav gosto same ajde; ko je to septembra meseca požel, koj je zopet zoral, ne da bi bil našel še kaj perniĉnih korenin; potem vsejal je pšenico, katera je dobro rodila, in na njivah videti je bilo le malo plevela. Druzih 180 oralov njiv preoral je veĉkrat zaporedoma, vselej dobro prevlekel, plevel do čistega pograbil in takoj sežgal; potem pa je njive neposejane pustil do jeseni; ko je na jesen zopet zoral za pšenico, videti je bilo še zmiraj precěj pernice. Pet let je potem zaporedoma veĉkrat najbolj plevelne njive dal čistiti s tem, da jih je prav gosto obsejal z ajdo, in vselej z najboljšim vspehom in z najmanjšimi stroški. — Letos je zopet vsejal na 55 oralih ajde, ostalih 60 oralov pa je, ker ni imel veĉ semena, oral in potem prazne pustil. Po prvem oranji prevlekel je njive šestkrat in vselej pograbil plevel in korenine, po novem oranji prevlekel je polje zopet petkrat z angleško in petkrat z navadno brano, in plevel, ki ga je nabral in sežgal pri tem dragem in trudapolnem čišĉenju, cenil je na 20 voz pri vsakem oralu; vendar pa pravi imenovani oskrbnik, da je uže zdaj prepriĉan, da bodo v jeseni njive z ajdo obsejane manj plevelne, kakor zadnje omenjenih 60 oralov, ki so do jeseni prazni in katere so mu prizadele neprimerno veĉkrat veĉe stroške.

To pripoveduje imenovani gospodar ajdi v hvalo, dostavlja pa, da se čišĉenje le tedaj popolnem doseže, ako koj po povžeti ajdi njivo zorje in poseje, da se plevelu ne pusti duška, zopet šopiriti se po njivah.

Slavnim županstvom na Kranjskem v prevdarek.

Veleoslavni deželni odbor kranjski razposlal je z dnevom 22. julija t. l. šte. 4255 vsem županstvom na Kranjskem okrožnico s sedmimi vprašanji gledé preskrbovanja domaĉih ubogih, na katera je do dne 20. t. m. odgovoriti. Da bodo tudi dragi ĉitatelji „Novic“ vedeli, kakova so ta vprašanja, jim jih tukaj podajam:

1. Kako je vredjeno preskrbljevanje ubozih v občini in po katerem naĉinu se ubogi preskrbujejo in podpirajo?

2. Ali je v občini katera bolnišnica, hiša za uboge, ustanove ali druge naprave za preskrbovanje ubozih?

3. Koliko ubozih preskrbuje zdaj občina in po katerem naĉinu?

4. Koliko izdá občina vsako leto za preskrbovanje ubozih?

5. V katerih obzirih se kaže sedanje preskrbovanje ubozih znamenito pomanjkljivo?

6. Kje so iskati vzroki te pomanjkljivosti?

7. S katerimi sredstvi bi se dalo pomagati oziroma zadostiti tirjatvam preskrbovanja ubozih?

Se ve, da zna biti po razmerah posameznih obĉin potrebno, da obĉinski odbor pri posvetovanju gledé preskrbovanja ubozih tudi še druga vprašanja v pretres vzame in deželnemu odboru o njih poroĉa.

Toliko iz dotiĉne okrožnice.

Ker se uže pripravlja naĉrt postave gledé preskrbovanja ubozih, potrebno je, da se kaj praktiĉnega in poštenega s postavo doseže in dožene. Da bi se pa to doseglo, potreba je deželnemu odboru prav dobro pokazati tisti vir, iz katerega obĉinam in deželi reveži v preobilnem številu in veliki množici prihajajo. Ker se ta vir menda nikoli prav ĉisto zamašiti mogel ne bode, naj bi se vsaj s postavo toliko naĉinilo, da bi iz njega z reveži vred tudi za-nje potrebni materijal prihajal. Ta vir, kateri obĉinam in deželi toliko nepotrebnih revežev rodi in daje, je postava, katera daje vsakemu pravico ženiti se.*) Pisal sem uže enkrat na tem mestu veĉ o tem; danes na kratko le to-le:

*) Ne prezirajte tudi nasledkov sedanje domovinske postave. Kmetiški obĉan moškega in ženskega spóla svoje moĉi najboljših let pušĉa v mestih; bolnega in onemoglega pa vržejo nazaj v zdavnej pozabljeni rojstni kraj!

Vred.